

← Statkraft-prosjektet til Romlaboratoriet og Resirqel endte til slutt på totalt 50% ombruk. En nøkkel for å få det til var internt ombruk. For eksempler ble gulvtepper bevart, og mange produkter ble skånsomt demontert, mellomlagret og remontert med samme funksjon, eller med ny plassering og/eller funksjon.

Grønn omstilling, gode vaner og trendenes død

Min påstand:

Dette er interiørarkitektenes faglig viktigste tid noensinne. Nå er det et vidåpent handlingsrom for å bruke all fagkompetansen og materialkunnskapen til å gjennomføre en bærekraftig og sirkulær bransjeforvandling. Og helt samtidig kan dere levere på reelle utslippskutt og skape en ny yrkespresedens som vil få varig betydning langt ut over egne rekker.

Den temmelig store gjengen med interiørarkitekter og møbeldesignere jeg har hatt gleden av å bli kjent med de siste årene er handlekraftige, dyktige folk med høy integritet. De vil noe med faget sitt, og de vil at deres håndverk, materialkunnskap og estetiske stødighet skal bidra så det monner i det grønne skiftet. Interiørarkitektbransjen har både noen klare fortrinn og noen særegne ulemper for at det skal kunne skje.

Selv har jeg tatt bakveien inn i interiørarkitektens verden, men har til gjengjeld landa både stødig og godt. De siste tre årene har jeg jobbet med bærekraft og sirkulær omstilling med alle ansatte hos tre ulike kontorer: Romlaboratoriet, SANE og IARK. I tillegg har jeg vært med på å starte fagnettverket

Nummer 17. Dette finnes nå både i Oslo og i Bergen, og jeg har hatt gleden av å moderere til nå fire arrangementer med til sammen i overkant av 200 frammøtte. Videre er jeg involvert i et sirkulært nybygg for bakeriet på Stokkøya i Trøndelag der jeg er fra. Og dette året skriver Kjersti Hoel Johnson fra Romlaboratoriet og jeg sammen en bok på Frisk forlag om grønn oppussing for de tusen hjem.

I denne artikkelen vil jeg se på hva som gjør at jeg tror interiør- og møbeldesignbransjen kan få til en bærekraftig og sirkulær bransjeomstilling. Men jeg vil også diskutere hvorfor jeg tror det ikke vil gå uten at man har flere tanker i hodet samtidig: Det må tas riktige valg, bygges ny kompetanse og så må bransjen stå sammen om å gjøre hverandre gode.

Jeg vil starte med en (for meg) stor oppdagelse, gå veien om en enda større forslag til hvordan hver enkelt av dere kan bidra allerede nå.

Det er – som kjent – ingen tid å miste, og som FNs klimapanelers siste rapport temmelig overtydelig sier det: Handlingens tid er nå. Hver eneste handling vi gjør de neste sju årene vil ha effekt de neste tusen.

Målt i CO₂, hvor mange brukte møbler tilsvarer nyproduksjonen av en tilsvarende?

Pynt og nips (lysestake, vase og leselampe):
1 ny = 4 brukte
Kontorstol: 1 ny = 7 brukte
Hev- og senkpult: 1 ny = 8 brukte
Sofa: 1 ny = 9 brukte
Sofabord: 1 ny = 9 brukte
Seng (90 cm): 1 ny = 9 brukte
Hylle: 1 ny = 10 brukte
Skap: 1 ny = 13 brukte
Kjøkkenskap og benkeplate: 1 ny = 13 brukte
Kjøkkenbord og stoler: 1 ny = 14 brukte
Nattbord: 1 ny = 15 brukte
Gulvteppe (bomull): 1 ny = 26 brukte
Lenestol: 1 ny = 24 brukte
Gulvmatte, 2 pynteputer og 2 gardiner:
1 ny = 37 brukte

Merk også at teknologi gir omtrent 5 ganger så mye CO₂-utslipp som det tekstil gjør (se f.eks. gardiner, puter og gulvtepper over).

Den svenske Naturskyddsföreningen.se, i rapporten «Bästa bohaget – Miljövinsten med begagnat».

VELG GRØNT FØRST

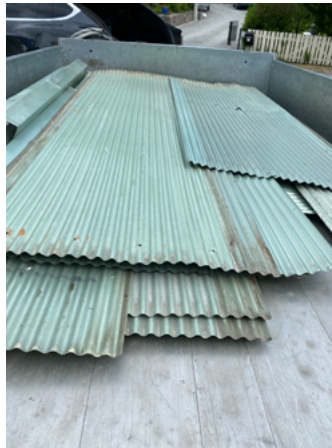
Infrastrukturen og markeds plassene for å ta grønne valg i alle ledd er ikke på plass ennå, så nå i overgangsfasen må vi tenke klokt på to ting samtidig: 1. Vi må både bruke det som finnes i verden lengst mulig og 2. hvis vi tilfører noe nyprodusert, må det være laget for ombruk, demontering, vedlikehold eller materialgjenvinning og aller helst være biologisk nedbrytbart.

Når produksjonen av et nytt møbel settes i gang, regnes det utslipp på alt fra bruk av råvarer, energi brukt i produksjon, til avfall, emballasje og transport, før møbelet endelig kommer inn i butikk eller i interiørprosjektet ditt. I en ny rapport fra den svenske Naturskyddsföreningen gir de nyttige tall for hvor mye CO₂ som slippes ut ved å produsere ett nytt møbel og hva det tilsvarer i antall brukte møbler i samme kategori.

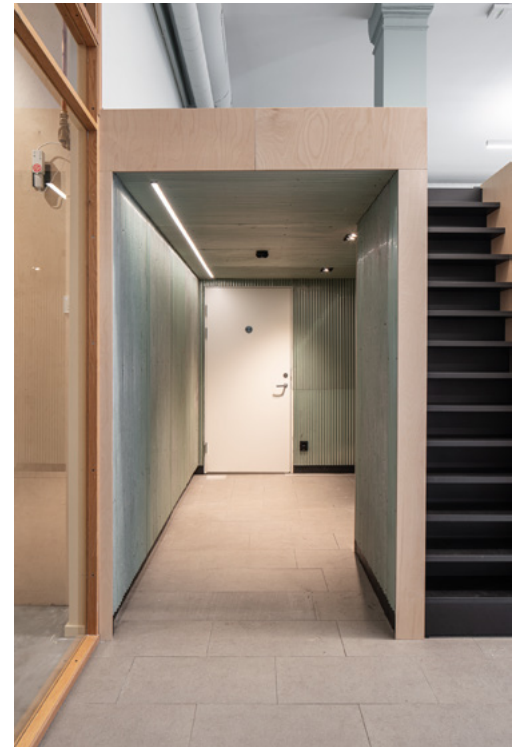
Hvis du ikke har faste rutiner for måling av klimagassutslipp i prosjekter, kan deres tommelfingerregler for hva du sparer være grei å bruke som en start. Som hovedregel tilsvarer ett nytt møbel eller interiørprodukt CO₂-utslipp for mellom 4 og 40 brukte.

Hos den sosiale entreprenøren isbaren Cousins, har IARK ombrukt hele den eksisterende disken, men kledd den i nye fliser.

En garasjekledning i rustent bølgeblekk fikk nytt liv.

Mad/Sane, Pilestredet 27, Oslo. I lokalet mot gaten er det benyttet ombruk av bygningsmaterialer til både innredning og møbler. En garasjekledning i rustent bølgeblekk ble til et forrom for toalettene. Foto → Kyrre Sundal.

OPPDAGELSEN

Den aller største oppdagelsen som utenforstående til deres bransje var da jeg innså at interiør i hovedsak ikke er regulert gjennom teknisk forskrift slik resten av bygget er. I tillegg er både fast og løst inventar lite spesifisert i BREEAM-NOR, interiør er ikke del av FutureBuilt kriteriesett, og det regnes sjelden med i byggets totale klimaregnskap. Selv i det som ble Norges første såkalt helsirkulære bygg, KA13 i Oslo, beskriver sentrale aktører de tiltakene som er gjort på interiør som «en ettertanke» i prosjektet som helhet. Det er så klart en balansegang mellom å være gjennomstandardisert og regulert og det å ha bortimot frie tøyler.

Men hvordan kan en yrkesgruppe lage seg gode nye arbeidsmetoder som leverer på CO₂-kutt og sirkulær praksis når faget nesten ikke har krav på seg til å ta hensyn verken til bærekraft, klima eller sirkulær produksjon? Hvordan stopper vi praksisen med massiv nyproduksjon, eller utbytting av hele interiørkonsepter for hver leietaker? Hvordan endrer vi en tradisjon for bruk-og-kast? Og hvordan skal

egentlig interiørbransjen måle framgang på miljøfeltet når den ikke avkreves noen resultater som helst?

På mange måter fungerer interiørarkitekten som et nav. Dere er bindeleddet mellom byggefasen og driftsfasen, mellom eiendomsutvikler og leietaker, mellom tekniske fag og den som skal bruke kontorplassen, boligen eller restaurantlokalet. Dere har makt over penger og makt over hvordan de fysiske ressursene skal brukes. Dere har innflytelse over et stort miljø- og klimafotavtrykk, og dere har ikke minst en stor estetisk makt.

Likevel er min erfaring at interiørarkitekter som faggruppe ikke helt har klart å bruke denne makten for å også ta rollen som endringsagent. Dere nøler når dere skal demonstrere bredden av all kunnskap og mangeårige gode praksis dere allerede besitter på ombruksløsninger og klimabesparende tiltak i prosjektene.

En interiørarkitekt er for meg en autoritet. Dere kan ting jeg ikke kan, og dere ser muligheter og kvaliteter i materialer, gjenstander og rom som jeg ikke ser. Derfor har det vært overraskende å innse

at fastlåste måter å jobbe på, lineære verdikjeder, avhengighet av trender og et lite utforskende tankesett har gjort den faglige selvilliten deres i møte med det grønne skiftet varierende, og noen ganger temmelig lav. Kanskje er det fordi dere er redde for å trække noen på tærne. Eller fordi dere ikke har råd til å miste oppdrag. Eller fordi dere synes det er komplekst.

Men om vi ser oss i speilet fem år fra nå: kan vi la være å insistere på grønne løsninger i hver eneste beslutning?

MULIGHETENE

«Jeg har aldri i mine 30 år i miljøforvaltningen sett en sånn fart på regelutvikling i EU som nå. Det går i et forrykende tempo og er enormt omfattende.» Dette sa direktøren i Miljødirektoratet, Ellen Hambro under regjeringens stormøte om sirkulærøkonomi i januar i år. Det grønne hurtigtoget fra EU dunderer inn på stasjonen og vil gjelde absolutt alle deler av samfunnet.

I møte med det, trenger vi både kunnskap, kreativitet og en dynamisk tilnærming til egen praksis for å sikre at vi

I Redd Barnas nye lokaler i Hasle Tre på Økern, realiserte Romlaboratoriet 60% ombruk av løst inventar.

Grønne interiørvalg gir umiddelbar effekt. Gjennom aktiv jakt på ombruksmuligheter sparte Romlaboratoriets Statkraft-prosjekt 3,9 millioner kroner, reduserte avfallsmengden med 61,6 tonn og sparte 56 tonn CO₂.

har et levedyktig og vitalt interiørfag både i 2030 og i 2050. Det at Norge ikke er med i EU påvirker norsk næringsliv og sivilsamfunn direkte. På den ene siden ligger vi i miljø- og naturkontekst bakpå når det gjelder tempo i egen detalj-lovgiving. Samtidig ligger det store muligheter i at vi kan se hva EU gjør allerede nå. Tilpasningene for norsk lov og regelverk tar et sted mellom ett og tre år fra EUs vedtak blir fattet. Det betyr dermed at vi i stor grad kan vite hva som kommer og forberede oss på det allerede nå.

Det som gjør det spennende, er at ved å omfavne sirkulærøkonomien og de mulighetene som ligger i metodisk bærekraftarbeid, bygger vi ikke bare grønne muskler, men får også merkbart økt selvtillit og tester ut flere og nye ting for å få stadig bedre resultater. Dette er ikke særegent for interiørarkitekter, men gjelder alle sektorer og fag.

Vi er mindre unike enn vi liker å tro. Å lære av god praksis og bli inspirert av omstillingsevnen hos andre yrkesgrupper og bransjer gjør derfor underverker for både sluttresultatet og vår egen omstilling. Derfor er det for eksempel veldig bra

at stadig flere byggeprosjekter jobber i samhandlingsmodeller og med inkluderende prosesser som omfatter alle involverte fag fra oppstart.

For det er som kjent slett ikke uten utfordringer vi går de nærmeste årene i møte. Er det ikke klimaendringer, naturressursmangel, permitteringer eller dyrtid, så er det krav om ny kompetanse, et vell av nye regler og håndtering av nye måter å jobbe på.

NY PRAKSIS KREVER DELT KUNNSKAP

Hva skjer med møbelindustrien når interiørarkitekter ikke lenger beskriver ett eneste nytt møbel i store oppdrag? Det er rett og slett møbelprodusentenes Kodak-moment nå. De som klarer å være kreative nok og raske nok til å lage gode forretningsmodeller som tar høyde for endringene som ikke skjer i morgen, men som skjer akkurat nå, de overlever og vil stå veldig sterkt. De andre? Nye aktører som evner å snu seg rundt og bedre tilpasse seg den grønne omstillingen vil dukke opp og erstatte dem. Interiørarkitektene kan og må hjelpe møbelindustrien over til nye

forretningsmodeller og samarbeide om produksjon av møbler som tilfredstiller framtidens krav til miljø og sirkularitet.

Endringene skjer ikke i morgen, de skjer akkurat nå. Bærum kommune har nylig gjennomført Norges første kommunale interiørprosjekt der kjøp av nye møbler kommer i siste rekke. Målet for det nye rådhuset har vært 90% gjenbrukte møbler og møbler som kjøpes brukt. Den nye kommunegården i Sandvika skal romme 37 200 kvadratmeter og ca. 7000 møbler.

Det første private interiørprosjektet med mål om 100% gjenbruk av løst inventar er også i gang våren 2023, i et samarbeid mellom IARK og Movement for Huddlys nye kontor på Stortorget 7 i Oslo. Så er det å håpe at begge disse prosjektene dokumenterer erfaringene sine og overfører læring til resten av bransjen.

Disse prosjektene står på ingen måte alene. Det er en hel rekke kontorer som har begynt å systematisk jobbe med mulighetene som ligger i gjenbruksfeltet. Én av utfordringene ved å ikke ha etablerte bransjekrav er at dokumentasjon ofte ikke vektlegges. For at bransjen skal kunne

Når bakeridriften i seg selv er sirkulær og ressursutnyttende, forplikter det når Stokkøy bakeri trenger serveringslokale. Ombrukskartlegging, jakt på lekende og innovative samarbeidspartnere og danske vintagemøbler er blitt viktige puslespillbiter fram til ferdigstilling til neste år.

På Stokkøya i Trøndelag finnes det et bakeri med sirkulær drift som i 2022 ble kåret til Årets Bakeri i Norge.

bevege seg i samme retning, er det et klart behov for god erfaringsdeling som andre kan se til, lære av og videreutvikle. Derfor er erfaringsrapporter av den typen Romlaboratoriet og Resirqel laget for Statkraft-prosjektet (50% gjenbruk) og den de nå er i ferd med å utarbeide for Redd Barna/Hasle Tre (60% gjenbruk) så utrolig viktige.

Det er jo ikke sånn at det er helt enkelt verken å få dette til eller å vite hva man skal dokumentere. Verktøyene for en sirkulær verdikjede der møbler og interiør gjenbrukes er verken etablert eller lagt til rette for per i dag. Men det er på vei, og forhåpentligvis er det bare et tidsspørsmål før, for eksempel Ombygg (Sirkulær ressursentral på Økern i Oslo) og andre eksisterende og planlagte regionale ressursentraler ikke bare dekker byggevarer, men også møbler og interiør.

SIRKULÆR PRAKSIS ER MULIG OGSÅ I NYBYGG

Inntil videre må bransjen teste og prøve på egen hånd. Og for at det skal monne kan vi heller ikke la det bli med gjenbruk i renoveringsprosjekter, men også tenke

sirkulært når det gjelder nybygg.

På Stokkøya i Trøndelag finnes det et bakeri med sirkulær drift som i 2022 ble kåret til Årets Bakeri i Norge. De har vokst ut av eksisterende lokaler og er i ferd med å bygge nytt helårs serveringslokale. Utbygger Bygda 2.0 ønsker at det nye bygget, i likhet med bakeridriften, skal være så sirkulært som mulig. Det betyr høyest mulig gjenbruksgrad for alle materialer – i bygget så vel som i innredningen.

Derfor har de sammen med Pir II og Romlaboratoriet jobbet fram en ny arbeidsprosess. Arkitekten tegner det romlige avtrykket, men venter til skattejakten på materialer og møbler er godt i gang før det detaljeres. I prosessen spiller både materialer fra egne lagre, skipsinventar fra båter hos det lokale skipsopphuggeriet og høykvalitets danske vintagemøbler viktige roller.

Forsinkelser er det blitt mange av. Både fordi det viser seg vanskelig å få lokale entreprenører med på et sirkulært og ressursutnyttende tankesett, og fordi overskudds- og gjenbruksmaterialer har vist seg vanskelig å skaffe lokalt. For selv om

for eksempel Trøndelag fylkeskommune er kjempeflinke på ombruk, åpner de – i likhet med andre kommuner og fylker – bare for gjenbruk av møbler og materialer i kommunale prosjekter, og selger ikke til private.

Eksemplet illustrerer at det er et stykke å gå for at prosessene skal flyte og at verdikjedene skal være kosteffektive og smidige. Infrastrukturen er ikke på plass. Markedsplassen mangler. Reglene, insentivordningene og kravene er ikke iverksatt.

Til tross for dette er det mange store og små interiørarkitekter, utbyggere, eiendomsbesittere, arkitekter, håndverkere og andre aktører som forsøker å brøyte vei for at det skal bli lettere for alle i tida framover. Da må det aktivt testes, måles, dokumenteres og snakkes mer om muligheter og hva som konkret kan oppnås nå enn om det som mangler.

FELLES RETNING OG ÅPEN DISKUSJON

Erkjennelsen av at det grønne skiftet påvirker alle deler av samfunnet, alle sektorer og alle fag, gjorde at en gruppe

Fagnettverket «nr. 17» hos byMad i Pilestredet i Oslo. Navnet kommer fra det 17. av FNs bærekraftsmål om å samarbeide for å nå målene. Foto → Kirsti Svenning.

Nummer 17

Et fagnettverk for interiørarkitekter bygget på FNs bærekraftsmål nummer 17 om å samarbeide for å nå målene. Formålet er å bidra til grønn bransjeomstilling gjennom bærekraftig og sirkulær erfaringsdeling.

Initiativtakerne i Oslo er SANE, Romlaboratoriet og Spinn arkitekter har holdt på siden høsten 2023. Høsten 2022 ble søsterorganisasjonen i Bergen dannet. Der utgjør Haltenbanken, Asplan Viak, Henning Larsen Architects og Ralston Bau prosjektgruppa.

Arrangementene i begge byer er støttet av NIL.

Under Arendalsuka i august skal Nummer 17 arrangere et seminar med vekt på estetikk og verdi i en sirkulær framtid.

Nettverket har i år også fått en søsterorganisasjon i Bergen.

interiørarkitekter samlet seg høsten 2021 og dannet det som er blitt Nummer 17, et fagnettverk for grønn bransjeomstilling. I Oslo er det SANE, Romlaboratoriet og Spinn arkitekter som er driverne, og i den nye søsterorganisasjonen i Bergen som kom til høsten 2022, er det Haltenbanken, Asplan Viak, Henning Larsen Architects og Ralston Bau som utgjør prosjektgruppa. Her er også NIL viktig både når det gjelder støtte til gjennomføring av arrangementene, men også til å spre informasjon om det som skjer til fagfellene i det ganske land.

Å skape holdnings- og handlingsendring er ikke noe som skjer over natta, men gjennom å invitere bransjekolleger til åpne seminarer, diskusjoner og workshops er målet å skape en arena for faglig utvikling. Utgangspunktet er at man har en vilje til omstilling, og heldigvis opplever jeg i stor grad flinke fagfolk som vil bli holdt til ansvar for sin del av det grønne skiftet, og som ønsker å bidra. For å få til det på en god måte krever det som et minimum en felles innsats for kompetanseutvikling og en vilje til utforskning av nye forretningsmodeller.

Under Arendalsuka i august skal

Nummer 17 arrangere et seminar med vekt på estetikk og verdi i en sirkulær framtid. Vi håper på et godt oppmøte fra bransjen og tror det vil bli tankevekkende, interessant og føre til en spennende diskusjon.

Mulighetsrommet som ligger i det å ikke være regulert er veldig stor hvis viljen er der til å utarbeide nye arbeidsmetoder og praksiser for grønn endring. Da får man potensielt mye større påvirkning på endelige regler enn om man venter til de kommer andre steder fra. Og da har vi større sjanse til å skape en faglig ekthet og en grundighet som forhindrer grønnvasking og prosjekter som later som.

HANDLING OG KONKRETE TILTAK

Vi kan også velge å starte langt inne i hverdagen til den enkelte interiørarkitekt. Jeg har det siste året hatt gleden av å følge IARK i deres sirkulære omstilling. De har en stordriftsfordel mindre kontorer ikke har, nemlig at de kan dele opp i arbeidsgrupper på 5–6 personer og teste mange hypoteser og verktøy på en gang. I sin prosess har de arbeidet fram et sett med verktøy som gjør rutinene og hverdagens arbeidsprosess

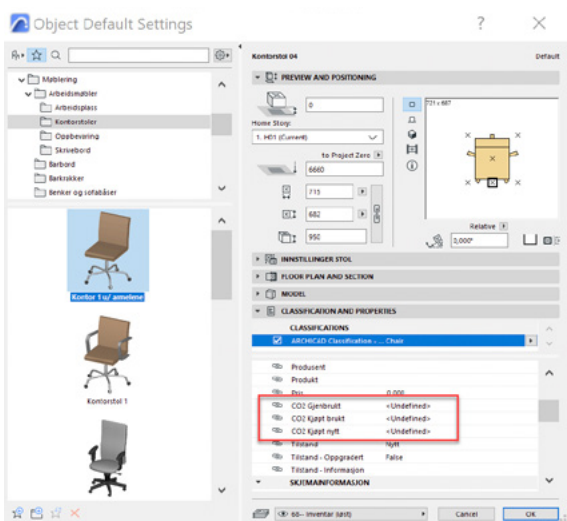
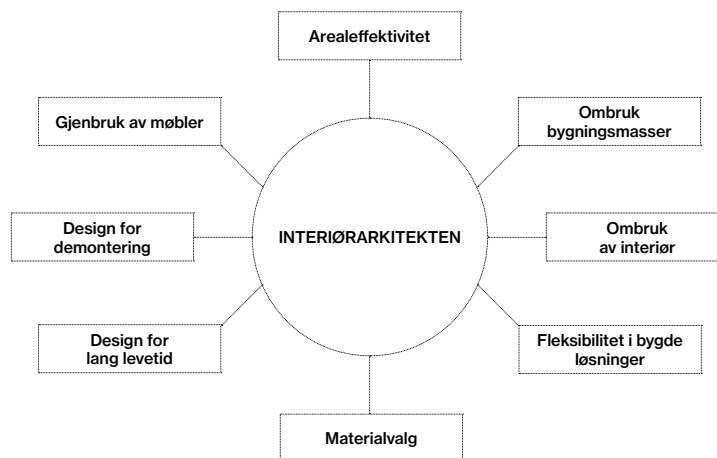
rettet mot sirkulære planleggingsmetoder og synliggjør effekten av det de får til. Og de vil gjerne dele sine erfaringer med bransjen.

Fordi det er lettest for interiørarkitektene, å kontrollere, dreier dette seg hovedsakelig om møbler, selv om de også forsøker å ta vare på mest mulig av det bygningsmessige faste interiøret.

De har videreutviklet sin mal for møbelliste for anskaffelse og oppgradering av møbler. Der er nå både CO₂-verdier og ombruksverdien av hvert enkelt møbel tallfestet. Dette skjer i samarbeid med møbelprodusentene og ombruksaktører, og noe er anslått fra standardverdier i ulike rapporter og veiledere. Denne lista er koblet rett inn i møbelbiblioteket i BIM-modellen (Archicad) og er delt i kategoriene «direkte ombruk», «modifisert ombruk», «nytt brukt» og «brukt». Dette settes i hvert enkelt tilfelle opp mot CO₂-utslipp og kostnad ved å produsere og kjøpe nytt.

Slik blir prosjektkartleggingen av møbler og gjenbruk, noe som skjer i alle prosjekter IARK har. De får tall på både besparelser i CO₂ og andelen brukt og nytt. De startet med å få inn tall for kontorstoler og hev-

IARKs interne oversikt over hvor interiørarkitekten kan påvirke prosjekter til å ta grønne valg.

Utsnitt fra IARKs møbelbibliotek i ArchiCAD.

Sum alle prosjekter	Antall elementer	Prosentandel	Antall prosjekter (telles manuell)
Kjøpt nytt	2 960	44%	16
Direkte ombruk	3 088	46%	
Oppgradert gjenbruk	552	8%	
Kjøpt brukt	129	2%	
Total	6 729	100%	

IARKs prosjektkartlegging for møbler og gjenbruk 2022.

og senk-pulter, og som vi så av den svenske rapporten tidligere i artikkelen, tilsvarer en nyprodusert stol og pult henholdsvis sju og åtte brukte eksemplarer målt i CO₂-utslipp.

I tidligfase av planlegging av møbler til et prosjekt, kan man gjennom et møbelbudsjett som synliggjør både økonomisk kostnad og CO₂-kostnad ved ombruk og oppgradering av brukt, skape et godt grunnlag for å ta valg som handler om andre verdier enn penger. Direkte ombruk er selvsagt en kostnadsbesparelse, men her er CO₂-besparelsen i tillegg enorm. I diskusjonen om oppgradert gjenbruk vil lønne seg, vil kunden samtidig måtte ta stilling til om ikke CO₂-besparelsen i seg selv er svar godt nok. Og hva med å kjøpe brukt? Denne måten å tenke på fører til andre beslutninger, bedre utnyttelse av eksisterende ressurser og større bevissthet rundt hva interiørarkitektens faglige handlingsrom kan brukes til.

STERKE GRØNNE MUSKLER

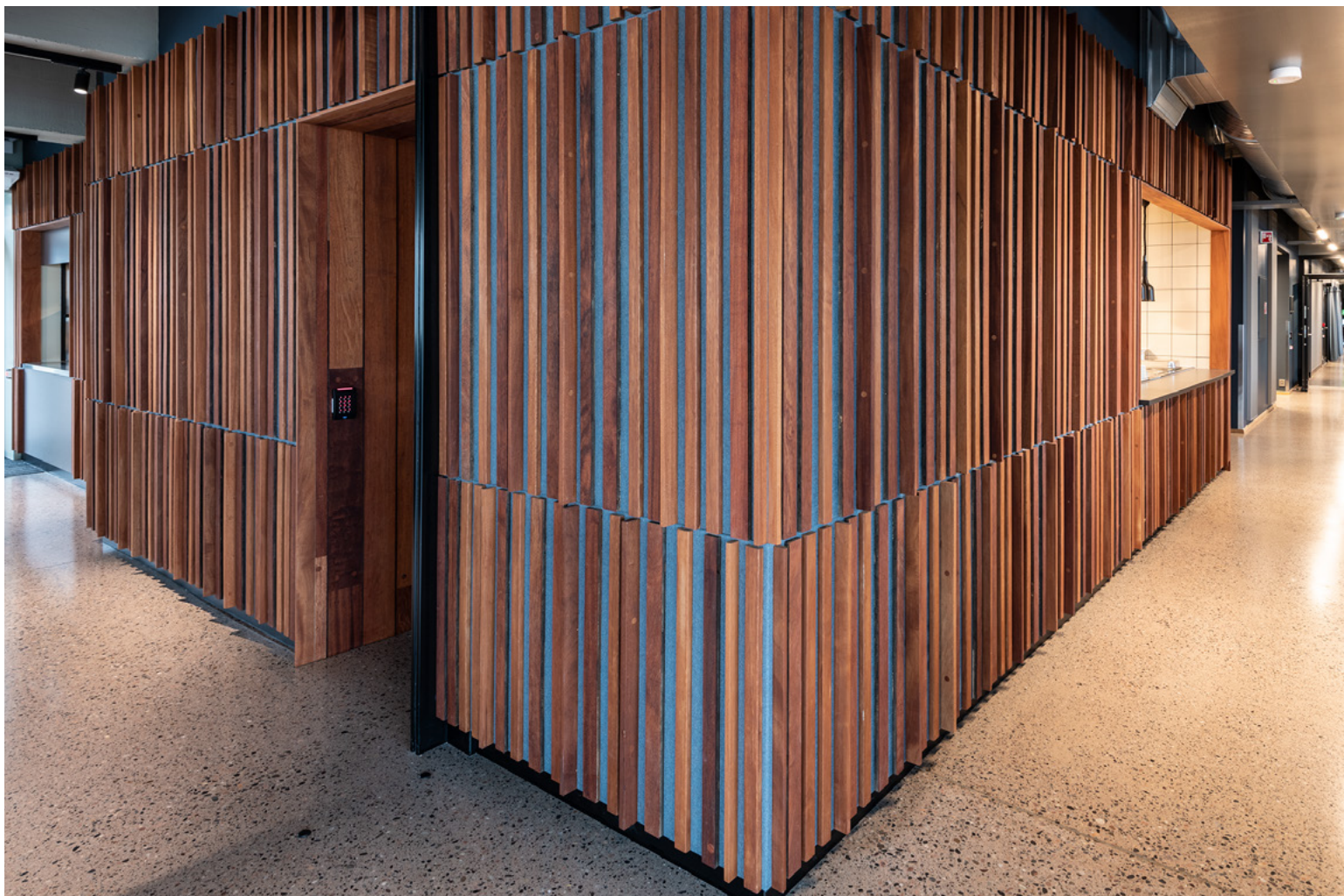
Hvis det er én ting vi som enkeltpersoner eller enkeltbedrifter kan gjøre for å minske den negative klimapåvirkningen vår, så er det å la være å kjøpe nytt, men heller gjenbruke og holde tingene vi allerede har i bruk lengst mulig.

Reparasjon, vedlikehold og sparing er ord vi kan, men ikke nødvendigvis benytter oss av til daglig. Ofte blir det sånn at ønsket om fornying trumfer det meste og en mentalitet der «bort med det gamle – inn med det nye» dominerer.

Den bransjeoppvåkningen som nå skjer, er viktig for at både interiørarkitekter og møbeldesignere skal oppdage og bruke deres kollektive kraft på konstruktivt vis. Det må trenes opp sterke grønne muskler, og oppøves en felles sirkulær ryggmargsrefleks for å kunne møte framtida med faglig stødighet og ha verktøykassa i orden.

For å lykkes med dette må god praksis og nygamle metoder dokumenteres, videreføres og foredles. Hva kan vi gjøre? På hvilken måte? Hva slags kunnskap trenger vi framover? Og hva er potensialet for at NILs utdanningskomité kan være med å sikre bransjens bærekraft- og sirkulærkompetanse inn i framtida?

Det legges ned veldig mye godt teoretisk og praktisk arbeid på undervisningsinstitusjonene når det gjelder bærekraft og sirkulærøkonomi. Likevel må institusjonene finne nye måter å sørge for at den raske utviklingen på feltet blir tatt høyde for og inkludert i undervisningen framover. For de unge som står i utdanningsløpet nå synes utålmodige: For eksempel lager interiørarkitektstudentene på Høyskolen Kristiania egen bærekraftsfagdag for å få påfyll til det opplegget skolen gir dem, og en enkeltstudent fra Bergen valgte å gå ut i media med et hjertesukk om hvor

I Skur 38-prosjektet har IARK blant annet benyttet internt ombruk i spileveggen i kantinen. Den har akustisk dempende effekt og er laget av ulike heltre mahogniprofiler, finerte himlingsprofiler og slisset skipsgulv. Dette var bl.a. mulig fordi Oslo Havn har et stort lager i en fjellhall på Kongshavn, og mellomlagring og registrering for nytt design ble gjort her.

lite hennes nye fagfelt vektlegger miljø og bærekraft. Å være ambisiøse på vegne av framtidens interiørarkitekter er et felles ansvar for oss alle.

TRENDENES DØD ER DET NYE TRENDY

Hvordan snakker vi egentlig best om varighet og materialkvalitet og se bort fra trender som er så inngrodd i oss? Hvordan selger vi inn en historie du ikke vet alt om fra start?

Åpenhet og brukerinvolvering er nøkkelen i å skulle endre holdninger hos en selv, oppdragsgivere og leietakere. Det betyr at dere må være dere bevisst den påvirkningskraften dere har og klare å bruke den riktig. Dere sitter på en mengde god kunnskap og er i ferd med å bygge god erfaring.

Interiørarkitektene har som alle andre et samfunnsansvar og stor påvirkningskraft som må forstås og brukes rett.

Et viktig aspekt i det er å sørge for at den nye estetikken oppleves berikende og ønskelig. Hvordan kan vi la ting vare lenge, ikke bytte inventaret ut så ofte, la være å rive, men hele tida tenke miljømessig smart og samtidig ivareta høy estetisk kvalitet? Hvordan kan vi være kreative med nye (og helst biologisk nedbrytbare) materialer samtidig som alle prosjekter satser hardt på å fortsette å bruke det som finnes i verden fra før?

Og selv om forskningsmiljøene innen bygg er mange, er verken interiør eller møbler i særlig grad belyst med forskning. Dette er nå heldigvis sakte i ferd med å endre seg. På samme måte er ikke ombruk og sirkulær tilnærming noe som i særlig grad er tilgjengelig for forbruker annet enn gjennom enkeltstående artikler fra miljøorganisasjoner eller fra byggevare- eller møbelprodusenter. Ett bidrag i den forbindelse er boka Kjersti Hoel Johnsson

og undertegnede nå skriver på i år. Der er vi fortsatt åpne og ønsker oss innspill til eksempelhus og caser.

OMSTILLING ER INNSTILLINGEN!

Framtidskunnskap handler om å rigge oss til et sterkt faglig miljø i de neste tiårene. Det handler om overlevelse av kontorene, men også av oss selv som mennesker.

Det burde være unødvendig å poengtere, men jeg gjør det likevel for dem som måtte føle seg truffet. Vi må mene det vi gjør skikkelig og med ekthet. Gjøre det metodisk og etterprøvbart og slutte å late som. Med andre ord: Slutt med grønnvaskingen!

Kanskje handler den grønne omleggingen til syvende og sist bare om respekt. Respekt for naturressursene. For våre fellesområder. For solid fagkunnskap. Samt respekt for framtidige generasjoner og oss selv.